

Posudek oponenta na diplomovou / rigorózní práci

Posesorní ochrana

Autor: Mgr. Dominik Feri

1. Autorem zvolené téma je zajímavé a jeho zpracování v komplexním propojení hmotného a procesního práva je přínosem a to zejména vzhledem k tomu, že právní úprava držby a její ochrany teprve v současnosti naplňují ony tradiční, evropské tradice s římskoprávními kořeny. Navíc počet takových výstupů je velmi malý. Držba se jeví být alespoň v úrovni obecné, sociologické či pocitové, jako něco známého, jednoduchého a snadno zjiřitelného. Právě tyto prvky z ní vytvořily tolik potřebný institut, který se ze zcela pochopitelných důvodů stal zájmem právní teorie a praxe.

Oscilace vnímání držby jako faktického stavu až po druhý limit, tj. její vnímání jako subjektivního práva naráží na teoretické problémy, které jsou obecně v hmotněprávní úpravě řešeny různým způsobem. Zvolené koncepci musí následně odpovídat i procesní ochrana. Jistě, že právo lze výjimečně chránit svémocí (§ 14), především však ale prostřednictvím státem garantované autority tj. soudní moci, ale ani tam se v případě držby nejedná o jednoduchou otázku. Zákon totiž hovoří o posesorní (nikoli) petitorní žalobě a navíc ochranu obdobou Publiciánské žaloby sjednává i poctivému detentorovi (§ 1044). Je-li držba faktem, ani tehdy není nic ztraceno. Kritici hovoří o „šalbě“, která nemusí mít s konkrétním právem společnou koexistenci a může existovat nezávisle na oprávnění držitele. Avšak i takto pojatá držba má svůj počátek a konec, který je současnou právní úpravou přesně vymezen. Samotná právní úprava ochrany držby je novum, které odpovídá kulturní právní tradici a nahrazuje bagatelisticky pojatý pokojný stav předchozí právní úpravy.

Autor pojal svůj výzkum jako komplexní záležitost, nicméně se nejedná o práci čistě teoretickou, nýbrž o práci s četnými intruzemi právní praxe zejména v oblasti posesorní ochrany. Volba tématu, způsob a rozsah zpracování jednoznačně vyhovují požadavkům kladeným na rigorózní práci.

2. Zvolené téma lze hodnotit jako téma mimořádně náročné a to jak po stránce vstupních informací, tak po stránce teoretické. Z hlediska použitých zdrojů lze konstatovat, že autor vyčerpal veškerou tuzemskou a to i historickou literární základnu (Randa, Krčmář, Andres, Rouček, Knapp a další). Stejně je tomu i v případě zahraniční literatury (Ihering a další). Celkem bylo využito 57 knižních titulů, 26 časopiseckých článků a 6 internetových zdrojů. Práce vychází z intenzivního využití judikatury Ústavního soudu – 7 rozhodnutí, 19 rozhodnutí

Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu a 138 rozhodnutí obecných soudů). Podstatné je, že se často jedná o rozhodnutí recentní, která jsou s citem vybrána a následně analyzována. Veškeré zdroje jsou řádně citovány v poznámkách pod čarou. Poznámkový aparát čítá 612 poznámek pod čarou a průběžně doprovází text práce. (Dle čestného prohlášení autora je rozsah práce 311 866 znaků, tj. 173, 25 normostran). Po stránce teoretické bylo využito jednak základních interpretačních metod (analýzy, deskripce, syntézy) a jednak metody komparativně historické. Ve zkoumaných ohledech předložená práce vyhovuje požadavkům kladeným na práci rigorózní práci.

3. Text předložené práce je systematicky mimořádně dobře zvládnut. Vedle úvodu a závěru (Facit) je materie rozčleněna do šesti kapitol. Autor nejprve správně analyzuje držbu. Činí tak v intencích římskoprávního vývoje, kde postihuje rodící se nejednotnost pohledu na tento institut. Dále navazuje výkladem držby v OZO a v osnově zákona z roku 1937. V této kapitole autor autenticky rozebírá názorové proudy a genezi pojetí držby a doktrínu 19. a první poloviny dvacátých let (§ 345 a násl. OZO, figury držby; Roučkův názor o existenci determinujících bodech držby a Iheringův v zásadě hospodářský pohled (str. 25) publikovaný v díle *Das Recht des Besitzes*). Vývoj úpravy držby je doveden přes redukci v předchozí úpravě až do současného pojetí.

Stěžejní je však otázka ochrany držby. Celkem symetricky autor postupuje od interdikní ochrany v římském právu, kde postihuje význam římskoprávní *actio*, úprava v ČRS). Výklad je opět doveden až do současnosti. Autor se zabývá jednotlivými posesorními žalobami a to ve všech procesualistických intencích. Navíc zkoumá průběh a nakonec úspěšnost a počet řízení iniciovaných posesorní žalobou. Větší kapitoly jsou členěny dekadickým způsobem na kratší podkapitoly a části, jejichž název odpovídá obsahu.

Předložená práce splňuje i v tomto ohledu požadavky kladené na rigorózní práci.

4. Předložená práce je vysoce zdařilým a v zásadě i mimořádným dílem. Autorovi se povedlo vyváženě skloubit teoretické a praktické pojetí držby a její ochrany, kdy vzhledem k cíli a zaměření práce se věnuje o ochraně držby v současné úpravě. Analýza posesorní ochrany je podána s procesualistickou precizou. Autor se zabývá skutkovou podstatou rušení, přípustností žaloby, aktivní a pasivní legitimací a rychlostí rozhodnutí. Autor dospívá k závěru, že je použitelné ustanovení § 79 odst. 3 OSŘ (str. 92) a to i v rozporu s citovaným judikovaným závěrem. Srozumitelně demonstruje odlišnost od předběžného opatření, které mimo jiné vyžaduje složení jistoty. Autor postihl „mělkost dokazování“ a statisticky doložil efektivitu těchto žalob. Mgr. Dominik Feri současnou ochranu

držby průběžně komparuje s úpravou v ČŘS. Zabývá se i možným vyloučením koncentrace řízení a případným odvoláním. V rámci analýzy ust. § 1004 a § 1005 autor zdůrazňuje komplementaritu a nikoli specialitu těchto ustanovení.

Práce je sepsána čtivým a srozumitelným jazykem. V textu je využito tabulek a grafů. Text posesorních žalob je orámován.

Graf na str. 103 ukazuje nárůst posesorních žalob. Zde by bylo vhodnější využít sloupcový graf. Spojení celkových výsledků totiž podsouvá možnost extrapolace na z osy x na osu y, která však nemusí odpovídat realitě. Naproti tomu mimořádně zdařilý je kruhový, výsečový graf.

Text je doprovázen i přílohou konkrétního, zdařilého rozhodnutí o posesorní žalobě. Lze uzavřít, že práce odpovídá požadavkům kladeným na rigorózní práci.

5. Předložená diplomová/rigorózní práce prokazuje, že autor je schopen pracovat samostatným a tvůrčím způsobem a má hluboké znalosti zvolené problematiky. Generátor shod vykázal shodu nižší než pět procent v počtu 160 dokumentů. Systém povšechné podobnosti Turnitin zachytil všeobecnou shodu v počtu 1 dokumentu (diplomová práce autora). Cíl vymezený v samotném úvodu práce na str. 8 byl naplněn.

6. K předložené práci lze mít některé připomínky. V práci se vyskytují naprosto ojedinělé formální nedostatky – překlepy str. 10 Falda x Falada v poznámce pod čarou. Citace zákona v poznámce pod čarou by měla být proveden tak, že buď Ust. §, anebo Zákon č. 89/2012, občanský zákoník, ust. §.

7. Cílem tohoto posudku je stanovit, zda předložená práce vyhovuje formálním i obsahovým požadavkům kladeným na tento druh prací tj. práci rigorózní. V případě formálního požadavku lze jednoznačně konstatovat, že práce rozsahem a poznámkovým aparátem těmto požadavkům vyhovuje. Lze uzavřít, že, předložená práce takovým požadavkům vyhovuje a proto ji doporučuji k ústní obhajobě, při které se autorka zaměří na následující otázky. Jak se Mgr. Dominik Feri staví k existenci držby, tj. jako k samostatnému právu, či faktickému stavu, které je základem ostatních věcných práv, anebo z nich naopak onen faktický stav (držby) vyvěrá? Jak se autor staví k Randovým závěrům o uchopení držby publikovaným in Vlastnické právo a Držba na str. 51? (ASPI Reprint).

V Praze dne 1. 3. 2021

JUDr. et MUDr. Alexandr Thöndel, Ph. D.

Oponent rigorózní práce

